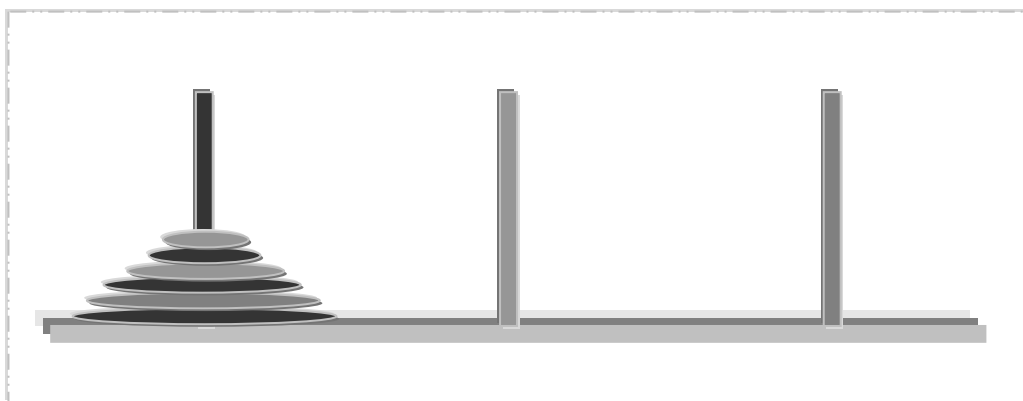

5. ПРЕПОДРЕЖДАНЕ ПРИ ОГРАНИЧЕНИЯ

Въведение. В това упражнение ще бъдат демонстрирани възможностите на рекурсията в съчетание с поставянето на основни за задачата величини на различни места в участващи в нейното изпълнение предикати. За целта ще бъде използван класическият пример за т.нар. Ханойски кули.

Условието на древния пъзел за Ханойските кули е следното. Дадени са N на брой дървени дискове с отвор по средата. Всеки диск има различен диаметър от този на другите. Дадени са и три стълба – ляв, среден и десен. В началото всички дискове са подредени по големина – от най-големия в основата до най-малкия на върха - на левия стълб.

Задачата е дисковете да се подредят по същия начин върху десния стълб, като се прехвърлят един по един от стълб на стълб. Може да се премества само най-горен диск, а при поставянето върху стълб не се допуска по-голям диск да се поставя върху по-малък диск.

Решението на пъзела за Ханойските кули е класически пример за рекурсивна задача. Задачата се решава лесно за 1, 2 и 3 диска, но става трудна за решаване при 4 и повече диска.

В таблицата е показано решението за 3 диска, като цифрите показват големината на съответния диск и за връх на стълба е прието началото на редицата от цифри.

123		
23		1
3	2	1
3	12	
	12	3
1	2	3
1		23
		123

Постановка. Съществува удивително проста стратегия за решаването на задачата в общия случай.

- Ако на левия стълб има само един диск, той се премества на десния стълб.
- Ако на левия стълб има N диска, използвай следните три стъпки:
  - Премести $N-1$ диска на средния стълб, като използваш десния стълб за помощен.
  - Премести последния N -ти диск на десния стълб.
  - Премести $N-1$ диска от средния на десния стълб, като използваш левия стълб за помощен.

Програмата на Пролог за решаване на задачата използва три предиката:

- `hanoi` с един параметър, който показва броя на дисковете върху левия стълб.
- `move`, който описва преместването, с четири параметъра – брой дискове за преместване, стълб, от който се мести, спомагателен стълб, стълб, върху който се мести.
- `inform`, който съобщава за всяка стъпка от преместването.

Примерна програма.

```
hanoi1(N):-  
    move(N,left, middle, right).
```

```
move(1, A, _, C):-  
    inform(A,C),!.
```

```
move(N, A, B, C):-  
    N1 is N-1,  
    move(N1, A, C, B),  
    inform(A, C),  
    move(N1, B, A, C).
```

```
inform(Loc1, Loc2):-  
    write("Move a disk from "),  
    write(Loc1),  
    write(" to "),  
    write(Loc2), nl.
```

Работа на Пролог. Предикатът `move` се извиква със стойност N за брой дискове върху левия стълб, която се задава на програмата. На останалите три позиции програмно се задават наименованията на стълбовете - ляв, междинен и десен.

Ако N е 1, ще се унифицира първата клауза на предиката `move`, A ще получи стойност `left`, C стойност `right` и предикатът `inform` ще отпечата, че за да се реши задачата, необходимо е да се премести единственият диск направо на десния стълб.

В останалите случаи се извиква рекурсивно правилото за move, с което N се намалява с 1 и се осигурява необходимата размяна на стълбовете, така че да се следва горната стратегия. Всеки път чрез inform се съобщава за осъщественото преместване.

При 4 диска се получава следното решение:

hanoi1(4)

Move a disk from left to middle
 Move a disk from left to right
 Move a disk from middle to right
 Move a disk from left to middle
 Move a disk from right to left
 Move a disk from right to middle
 Move a disk from left to middle
 Move a disk from left to right
 Move a disk from middle to right
 Move a disk from middle to left
 Move a disk from right to left
 Move a disk from middle to right
 Move a disk from left to middle
 Move a disk from left to right
 Move a disk from middle to right
 True
 1 Solution

В следната таблица са показани последователните разположения на дисковете, като вместо вертикално подреждането отново е хоризонтално.

Номер на хода	Ляв стълб	Среден стълб	Десен стълб
0	1234		
1	234	1	
2	34	1	2
3	34		12
4	4	3	12
5	14	3	2
6	14	23	
7	4	123	
8		123	4
9		23	14
10	2	3	14
11	12	3	4
12	12		34
13	2	1	34
14		1	234
15			1234

Задание

1. След задаване от клавиатурата брой дисковете $N=4$ проследете решението стъпка по стъпка: hanoi(4)

Забележка. При внимателното проследяване на решението се вижда как се редуват рекурсиите с различно подреждане на стълбовете (left,middle,right; left,right,middle; middle,left,right; middle,right,left; right,left,middle; right,middle,left). Преди да е завършила рекурсия с едно подреждане на стълбовете, се започва рекурсия с друго подреждане на същите стълбове.

2. Анализирайте изпълнението на програмата hanoi1 за $N=5$.

3. Анализирайте следния вариант на програмата:

```
hanoi2(N) :- move (N, left, middle, right).
move (0,_,_,_) :- !.
move (N,A,B,C) :-
N is N-1,
move (N,A,C,B),
inform (A,B),
move (N,C,B,A).
inform (X,Y) :-
write (“Преместих диск от стълб”, X, “на стълб”,Y),nl.
```

4. Възстановете описанието на играта по програмата hanoi2.

5. Запишете стратегията, която е в основата на hanoi2.

Забележка. Условието за край е да няма дискове за преместване;

-премести рекурсивно $N-1$ диска от левия върху десния стълб, като използваш средния стълб за помощен;

-премести 1 диск от левия върху средния стълб и съобщи за това преместване;

-премести рекурсивно $N-1$ диска от десния върху средния стълб, като използваш левия стълб за помощен.